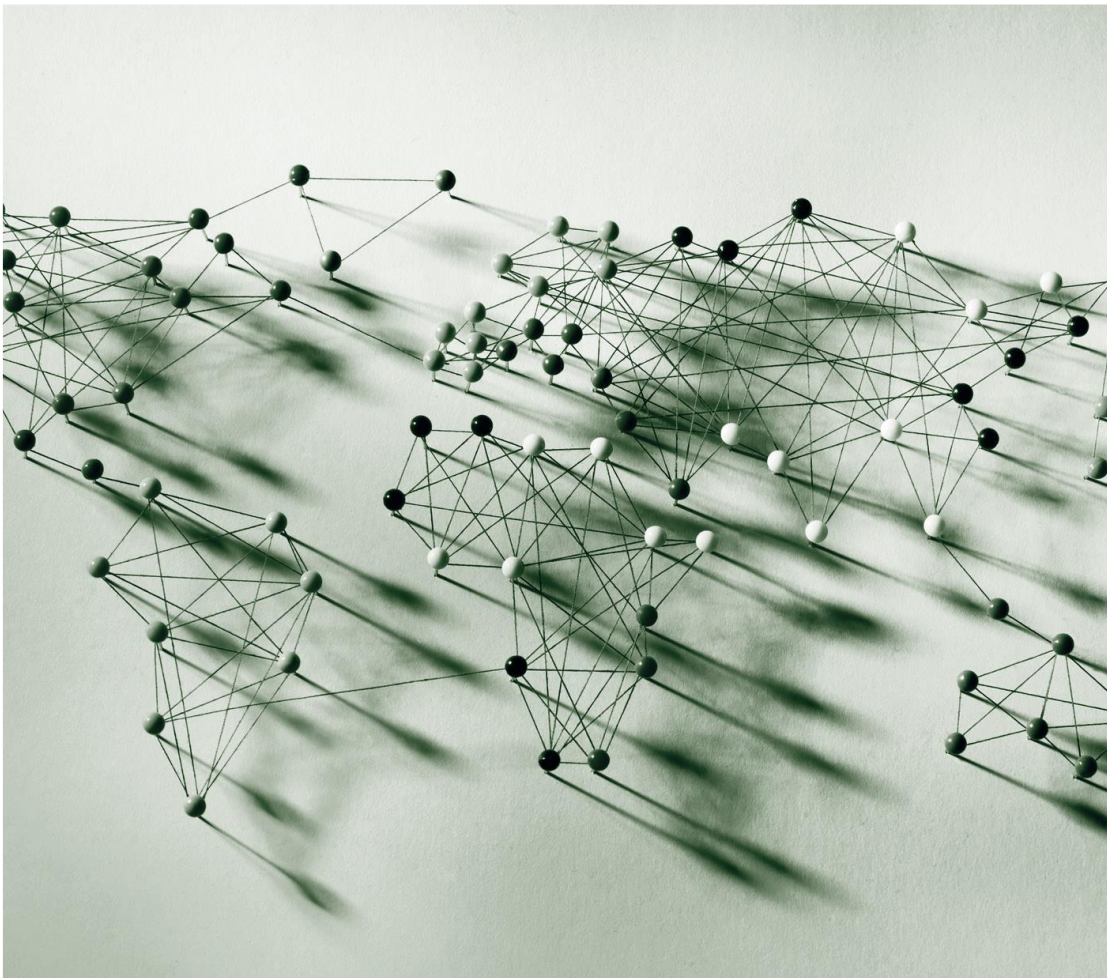

INFORME FINAL

Jornades de Cooperació Tècnica

La cooperació entre institucions públiques
locals: promoció de models horitzontals i
recíprocs

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. OBJECTIUS	
1.2. PARTICIPANTS	
1.3. PÚBLIC OBJECTIU	
1.4. CALENDARI D'ACTIVITATS	
2. RECEPCIÓ INSTITUCIONAL – DIMECRES 22 DE MARÇ	6
3. SEMINARI PRESENCIAL – DIJOURS 23 DE MARÇ	8
3.1. PONÈNCIA INAUGURAL	
3.2. EXPERIÈNCIES I MODELS DE COOPERACIÓ TÈCNICA – SESSIÓ DE MATÍ	
3.2.1. PROGRAMA MUNICIPAL DE GESTIÓ DE RESIDUS SÒLIDS: BOLÍVIA	
3.2.2. VACACIONS CON TRABALLO: CABO VERDE I MOÇAMBIC	
3.2.3. RECONSTRUCCIÓ POSTEMERGENT EN CLAU LOCAL: EQUADOR	
3.2.4. MIGRACIONS I DESENVOLUPAMENT: SENEGAL	
3.2.5. SUPORT ALS MUNICIPIS DE LA BEKKA PER A LA GESTIÓ DE LA CRISI DELS REFUGIATS: LÍBAN	
3.3. GRUPS DE DEBAT – UNA APROXIMACIÓ COMPARTIDA A LA COOPERACIÓ TÈCNICA	
3.3.1. INTRODUCCIÓ	
3.3.2. METODOLOGIA	
3.4. EXPERIÈNCIES I MODELS DE COOPERACIÓ TÈCNICA – SESSIÓ DE TARDA	
3.4.1. PROGRAMA DE <i>VOLUNTARIOS EXPERTOS</i>	
3.4.2. LA GESTIÓ DE L'AIGUA EN CONTEXTOS DE CRISI AGUDA: PALESTINA	
3.4.3. GESTIÓ MANCOMUNADA DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES LOCALS: GUATEMALA – EL SALVADOR – HONDURAS	
3.4.4. POLÍTIQUES D'IGUALTAT AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE: MARROC	
3.5. PLENARI – OPORTUNITATS, CONFLICTES I REPTES DELS NOUS MODELS DE COOPERACIÓ HORIZONTAL	
3.5.1. INTRODUCCIÓ	
3.5.2. CONCLUSIONS DE L'ANÀLISI FODA	
3.5.3. INTERVENCIÓ DELS ASSISTENTS	
4. SEMINARI PRESENCIAL – DIVENDRES 24 DE MARÇ	22
4.1. PRESENTACIÓ DE LA GUIA DE COOPERACIÓ TÈCNICA	
4.2. TAULA RODONA SOBRE VIVÈNCIES EN PROJECTES DE COOPERACIÓ TÈCNICA	
5. VISITES TÈCNIQUES DE LES DELEGACIONS INTERNACIONALS	25
5.1. VISITA TÈCNICA A L'ABOCADOR DEL GARRAF	
5.2. VISITA TÈCNICA AL SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LA DONA DE VILAFRANCA DEL PENEDÈS	
5.3. VISITA TÈCNICA A L'ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA, A SANT CUGAT DEL VALLÈS	
6. CONCLUSIONS	29

6.1. VALORACIONS GENERALS DE LES JORNADES DE COOPERACIÓ TÈCNICA

6.2. VALORACIONS DELS ASSISTENTS

6.3. LÍNIES D'ACTUACIÓ FUTURES – PROJECTE 2779

7. ANNEXOS

7.1. LLISTA DE PARTICIPANTS A LES JORNADES

7.2. PONÈNCIA INAUGURAL

7.3. PRESENTACIÓ “PROGRAMA MUNICIPAL DE GESTIÓ DE RESIDUS SÒLIDS: BOLÍVIA”

7.4. PRESENTACIÓ “*VACACIONES CON TRABAJO*: CABO VERDE I MOÇAMBIC”

7.5. PRESENTACIÓ “RECONSTRUCCIÓ POSTEMERGENT EN CLAU LOCAL: EQUADOR”

7.6. PRESENTACIÓ “MIGRACIONS I DESENVOLUPAMENT: SENEGAL”

7.7. PRESENTACIÓ “SUPORT ALS MUNICIPIS E LA BEKAA PER A LA GESTIÓ DE LA CRISI DELS REFUGIATS SIRIANS”

7.8. SISTEMATITZACIÓ DELS RESULTATS DELS TALLERS GRUPALS FODA

7.9. PRESENTACIÓ “PROGRAMA DE *VOLUNTARIOS EXPERTOS*”

7.10. PRESENTACIÓ “LA GESTIÓ DE L'AIGUA EN CONTEXTOS DE CRISI AGUDA: PALESTINA”

7.11. PRESENTACIÓ “GESTIÓ MANCOMUNADA DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES LOCALS: GUATEMALA – EL SALVADOR – HONDURAS”

7.12. PRESENTACIÓ “POLÍTIQUES D'IGUALTAT AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE: MARROC”

7.13. MATERIAL DE PREMSA I XARXES SOCIALS

1. INTRODUCCIÓ

En el marc de la iniciativa de promoció de la cooperació tècnica impulsada per la Comissió de Municipalisme¹, el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD) i l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona, van organitzar unes Jornades de Cooperació Tècnica sota el títol "La cooperació entre institucions públiques locals: promoció de models horitzontals i recíprocs" que van tenir lloc a Sant Cugat del Vallès entre els dies 22, 23 i 24 de març de 2017.

Aquestes jornades van ser un espai de trobada i reflexió al voltant del paradigma de la cooperació tècnica municipal – també anomenada *descentralitzada* –, model que aspira a superar el *modus operandi* de la cooperació tradicional, centrada sobretot en la transferència de recursos, i a reforçar el paper dels municipis com actors clau del panorama internacional de la cooperació. D'altra banda, la cooperació tècnica permet superar la relació Nord-Sud entre els municipis, oferint l'oportunitat de construir una col·laboració entre iguals en la qual es comparteixi l'expertesa tècnica comuna (o l'anomenat, també, *know-how*).

Altrament, les jornades van permetre l'intercanvi d'experiències i de concertació entre diverses institucions públiques internacionals, estatals i nacionals, i van posar de relleu la importància de donar continuïtat al projecte 2779, l'objectiu principal del qual és dissenyar i implementar un Programa de Cooperació Tècnica a partir d'assistències i intercanvis tècnics entre governs municipals catalans i de països del Sud en diferents sectors d'intervenció (Aigua i sanejament, Gestió de residus, Planificació estratègica, Urbanisme, Polítiques d'igualtat i gènere, etc.), a diferents territoris on el FCCD i els seus socis hi estiguin implicats.

El present informe pretén descriure les activitats organitzades a Sant Cugat del Vallès els dies 22, 23 i 24 de març de 2017, així com reflexionar i identificar quines accions van desenvolupar-se adequadament i quines podrien ser millorades en futures edicions.

1.1. OBJECTIUS:

- Posar en comú experiències de cooperació tècnica intermunicipal i transnacional per treure lliçons en clau d'aprenentatge pel foment de models de cooperació transversal i recíproca.
- Situar els ajuntaments com a actors clau de cooperació internacional.
- Presentar la Guia per a la identificació i implementació d'accions de cooperació tècnica de municipi a municipi.

¹ Projecte 2779 – Comissió de Municipalisme: promoció de models de cooperació horitzontal i recíproca la cooperació tècnica o la cooperació entre institucions públiques locals.

1.2. PARTICIPANTS²

- Electes d'ajuntaments implicats en experiències de cooperació tècnica de municipi a municipi, de Catalunya i de països del Sud (Bolívia, Equador, Guatemala, Nicaragua, El Salvador, Marroc, Senegal, Líban).
- Tècnics i tècniques municipals i d'ens supramunicipals que han participat en processos de Cooperació tècnica, de Catalunya i de països del Sud (Bolívia, Equador, Guatemala, Nicaragua, El Salvador, Marroc, Senegal, Líban).
- Fons de Cooperació membres de la Confederació de Fons implicats en experiències de cooperació tècnica de municipi a municipi: Fondo Galego, FELCODE – Fondo Extremeño.
- Organitzacions internacionals: PNUD- Equador.
- Consultors i consultores implicats en el disseny de materials i estratègies de cooperació tècnica.
- Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

1.3. PÚBLIC OBJECTIU:

- Electes d'ajuntaments catalans.
- Tècnics i tècniques municipals i d'ens supramunicipals de Catalunya.
- Teixit associatiu.

1.4. CALENDARI D'ACTIVITATS³

Dimecres 22 de març de 2017
Claustre del Monestir i Plaça de l'Om, Sant Cugat del Vallès
<ul style="list-style-type: none"> • 18:30h. Visita guiada al Claustre del Monestir – castellà i francès. • 19:30h. Acte de benvinguda institucional. Parlaments de: <ul style="list-style-type: none"> - Mercè Conesa, alcaldessa de Sant Cugat del Vallès. - Josep Sagarra, secretari del FCCD. - Rodrigo Paz, alcalde de Tarija – Bolívia. • 20:00h. Actuació musical de <i>Hear Us Children Choir</i>, de Malawi i pìscolabis.
Dijous 23 de març de 2017
Casa de Cultura, Sant Cugat del Vallès
<ul style="list-style-type: none"> • 10:00h. Obertura de la jornada a càrrec de Susanna Pellicer, tinenta d'alcalde de Serveis a la Ciutadania de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.

² Veure Annex 7.1.

³ Veure [Programa de les Jornades de Cooperació Tècnica](#).

<ul style="list-style-type: none"> • 10:00h. Ponència inaugural a càrrec de David Minoves, coordinador del FCCD. • 10:30h Taula de matí. Experiències i models de cooperació tècnica. • 12:15h Grups de debat. Una aproximació compartida a la cooperació tècnica. • 14:00h Dinar conjunt. • 16:00h Taula de tarda. Experiències i models de cooperació tècnica. • 17:00 Plenari. Oportunitats, conflictes i reptes dels nous models de cooperació horitzontal. • 18:30 Clownclosures. • 19:00 Cloenda institucional a càrrec d'Alba Martínez, tesorera del FCCD.
Divendres 24 de març de 2017
Casa de Cultura, Sant Cugat del Vallès
<ul style="list-style-type: none"> • 10:00h. Presentació de la Guia de Cooperació Tècnica, a càrrec de Miquel Carrillo, consultor. • 12:00h. Taula rodona sobre vivències de cooperació tècnica.
Servei d'Informació i Assessorament a les dones (SIAD), Ajuntament de Vilafranca del Penedès
<ul style="list-style-type: none"> • 11:00h. Visita tècnica sobre polítiques de gènere i igualtat.
Abocador de la Vall d'en Joan, Garraf
<ul style="list-style-type: none"> • 10:00h. Visita tècnica sobre gestió de residus.
Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat del Vallès
<ul style="list-style-type: none"> • 09:00h. Visita tècnica sobre atenció ciutadana i arxivística.

2. RECEPCIÓ INSTITUCIONAL – DIMECRES 22 DE MARÇ

El dia 22 de març les diverses delegacions internacionals i estatals van ser convocades a les 18:00h per tal de realitzar una visita guiada al Claustre del Monestir de Sant Cugat del Vallès, espai que conté un dels conjunts arquitectònics romànics més remarcables de Catalunya i del romànic en general. Es va dur a terme una visita guiada en castellà adreçada a les delegacions provinents de diversos països d'Amèrica Llatina i de l'estat espanyol, i una visita guiada en francès, adreçada a les delegacions provinents del Marroc, el Senegal i el Líban.

A les 19:30h es va celebrar, al mateix claustre, la benvinguda institucional, a càrrec de l'alcalde de Sant Cugat, la Sra. Mercè Conesa, el secretari del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, el Sr. Josep Sagarra, i l'alcalde del municipi bolivià de Tarija, el Sr. Rodrigo Paz.

En el seu parlament, Conesa va donar la benvinguda a les delegacions internacionals i estatals convidades, i va felicitar-les per la feina feta en el marc dels diferents projectes de cooperació directa en què participen. Tot seguit, va posar de relleu la important contribució dels governs locals per a l'assoliment de l'Agenda pel Desenvolupament i dels Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides. En relació a l'experiència de Sant Cugat en matèria de cooperació directa, l'alcalde va destacar la motivació i implicació dels tècnics municipals en els diferents projectes en marxa, i va expressar admiració pel fet que el personal municipal estigui aportant la seva *expertise* a altres municipis del món, posant de relleu que la missió principal dels governs locals és millorar els serveis bàsics i la vida de la ciutadania, ja sigui aquí o a un altre punt del planeta.

Sagarra, al seu torn, va parlar sobre el paper de les ciutats com a agents de cooperació, destacant la importància de què els municipis apostin per dedicar el 0,7% a cooperació internacional, atenent les demandes de la ciutadania. Seguidament va lloar les assistències de cooperació tècnica, al·legant que permeten traslladar tant les experiències positives com les negatives i que suposen un "win win" on ambdues parts involucrades hi surten guanyant.

Finalment, Paz es va adreçar als presents emfatitzant que és essencial confiar en què des de les regions es pot generar cooperació, i que és a partir dels canvis i el desenvolupament de les regions que els estats poden donar una millor resposta a les necessitats ciutadanes.

A les 20:00h els assistents van poder gaudir d'un espectacle de música i dansa a la Plaça de l'Om, a càrrec dels integrants de la formació *Hear Us Children Choir* de Malawi, que casualment s'allotjaven aquells dies a casa de famílies santcugatzenques en el marc del projecte de cooperació impulsat per l'ONG *Petits Músics del Món*, que compta també amb el suport de l'Ajuntament de Sant Cugat.

Finalment vam comptar amb els serveis de l'empresa social i solidària *Cuina Justa*, que va oferir un pisolabis per tancar la benvinguda.

3. SEMINARI PRESENCIAL – DIJOUS 23 DE MARÇ

3.1. PONÈNCIA INAUGURAL: LA COOPERACIÓ TÈCNICA: UN NOU PARADIGMA DE TREBALL PELS GOVERNS LOCALS⁴

- **Ponent:** DAVID MINOVES, coordinador del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

El Sr. David Minoves, coordinador del FCCD, va ser la persona encarregada d'oferir un marc general per encetar una jornada de reflexió, diàleg i intercanvi d'experiències i models de cooperació tècnica.

En primer terme, Minoves va explicar l'origen i l'evolució de la cooperació municipalista. Tot seguit va fer referència als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030, en la redacció dels quals, a diferència dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM), hi han participat activament Ciutats i Governos Locals Units (CGLU), així com 193 estats i una representació àmplia de la societat civil. Va ressaltar el nou poder que els ODS atorguen a la cooperació municipalista, afirmant que la

cooperació és una competència municipal.

Finalment va explicar amb detall les peculiaritats de la cooperació tècnica i va respondre a la qüestió de per què és l'eina de futur de la cooperació municipalista catalana.

3.2. EXPERIÈNCIES I MODELS DE COOPERACIÓ TÈCNICA – SESSIÓ MATÍ

La sessió del matí sobre experiències i models de cooperació tècnica va ser moderada per la Sra. Cristina Corredoira, assessora tècnica a la Direcció de Serveis de Solidaritat i Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta sessió es va compondre de cinc ponències sobre projectes de cooperació directa en ubicacions geogràfiques i sectors d'intervenció molt diversos, les quals s'expliquen a continuació amb més detall:

3.2.1. PROGRAMA MUNICIPAL DE GESTIÓ DE RESIDUS SÒLIDS: BOLÍVIA⁵

⁴ Veure Annex 7.2.

⁵ Veure Annex 7.3.

- **Ponents:** RODRIGO PAZ: alcalde, Govern Autònom Municipal de Tarija (Bolívia) i VÍCTOR MARTÍNEZ: director d'Àmbit de Gestió de Qualitat Urbana i Mobilitat, Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.
- **Ubicació:** Bolívia, Tarija.
- **Sector:** Desenvolupament urbà sostenible, sanejament mediambiental
- **Institucions sòcies:** Gobierno Autónomo Municipal de Tarija, Ajuntament de Sant Cugat, Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD)
- **Projecte:** 2604 – Suport a la planificació urbana municipal a través de la cooperació descentralitzada. Iniciativa d'aliança entre ciutats: Sant Cugat del Vallès i Tarija (Bolívia)⁶
- **Descripció:** Mitjançant l'intercanvi entre tècnics municipals de Tarija i Sant Cugat es va iniciar un projecte de gestió de residus a la ciutat boliviana l'any 2013, emmarcat dins el "Programa d'identificació de bones pràctiques, polítiques públiques i legislació facilitadora per a la provisió local de serveis urbans bàsics" (ONU – Hàbitat).

Aquest projecte consta de dues fases: una primera en matèria de sanejament ambiental de les *quebradas* (rieres urbanes) de Víbora Negra, El Monte i San Pedro, i una segona de suport en l'elaboració del Pla Municipal de Gestió Integral de Residus Sòlids de Tarija, que contempla una passantia de tècnics de Tarija a Sant Cugat per intercanviar experiències i

aprofundir en les tècniques i metodologies aplicades en el sanejament ambiental.

3.2.2. VACACIONS CON TRABAJO: CABO VERDE I MOÇAMBIC⁷

- **Ponents:** ANDREA MANUELA GARCÍA CORZO: secretària, Fondo Galego de Cooperación e Solidaridade, i MARÍA JOSÉ VILLAR FERNÁNDEZ: tècnica de Biblioteca, Ajuntament de Redondela
- **Ubicació:** Cabo Verde i Moçambic
- **Sector:** Municipalisme
- **Institucions sòcies:** Fondo Galego Cooperación e Solidaridade, diputacions i ajuntaments gallecs

⁶ Veure [Projecte 2604](#)

⁷ Veure Annex 7.4.

- **Descripció:** “Vacacions con Trabajo” és un programa de sensibilització i de voluntariat internacional que promou l’intercanvi de coneixements entre el personal tècnic de les diputacions i ajuntaments socis del Fondo Galego tant del nord com del sud. El programa està en marxa des de l’any 2005, i ja hi ha participat més de 40 tècnics municipals d’ajuntaments gallecs.

3.2.3. RECONSTRUCCIÓ POSTEMERGENT EN CLAU LOCAL: EQUADOR⁸

- **Ponents:** MARIA ELENA ENRÍQUEZ: tècnica de l’Àrea de Governabilitat Democràtica i Desenvolupament Social: PNUD – Equador, i VICTÒRIA PLANAS: responsable de projectes de l’Àrea d’Amèrica Llatina, Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD)
- **Ubicació:** Equador, vuit municipis de la província de Manabí
- **Sector:** Planificació urbana i sostenibilitat
- **Institucions sòcies:** PNUD – Equador, Govern Autònom Descentralitzat d’Equador, Diputació de Barcelona, Ajuntament de Barcelona, FCCD
- **Projecte:** 3020 – Cooperació tècnica de municipi a municipi en clau post-terratrèmol a Manabí, Equador⁹

municipis catalans i municipis equatorians afectats pel terratrèmol a la província de Manabí, a través del desplegament d’un programa de Cooperació Tècnica en clau de resiliència i d’intercanvi de bones pràctiques en matèria de planificació urbana en el marc de la reconstrucció i la rehabilitació de vuit municipis.

⁸ Veure Annex 7.5.

⁹ Veure [Projecte 3020](#)

3.2.4. MIGRACIONS I DESENVOLUPAMENT: SENEGAL¹⁰

- **Ponents:** NFALY BADJI: director, Agence Régionale de Développement de Sédhiou
- **Ubicació:** Senegal, regions de Ziguinchor, Sédhiou i Kolda
- **Sector:** Municipalisme, cooperació tècnica municipal
- **Institucions sòcies:** ARDs de Ziguinchor, Sédhiou i Kolda, FCCD
- **Projecte:** 2976 – Taula de concertació de la cooperació catalana amb les ARD de la Casamance¹¹
- **Sinopsi:** Aquest projecte es planteja la definició d'unes línies estratègiques i coordinades de treball entre les ARDs de Ziguinchor, Sédhiou i Kolda, el FCCD i altres agents de la cooperació catalana com l'ACCD i la Diputació de Barcelona.

En el marc de la trobada celebrada a Barcelona es van definir tres eixos prioritaris: seguretat alimentària, gènere i desenvolupament, i governabilitat. En aquests tres eixos i en el vincle entre migracions i desenvolupament s'exploren línies de cooperació tècnica i es potencia la participació de les autoritats locals del Senegal en la definició dels projectes.

3.2.5. SUPORT ALS MUNICIPIS DE LA BEKAA PER A LA GESTIÓ DE LA CRISI DELS REFUGIATS SIRIANS¹²

- **Ponents:** BÉCHIR ODEIMI: president, Cités Unies Líban, i LUPE MORENO: cap de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament, Diputació de Barcelona (DIBA)
- **Ubicació:** Líban, regió de La Bekaa
- **Sector:** Cohesió social, polítiques locals en l'àmbit de la convivència
- **Institucions sòcies:** Cités Unies Líban, Diputació de Barcelona, Ajuntament de Granollers, Ajuntament de Terrassa, Ajuntament de Sabadell

¹⁰ Veure Annex 7.6.

¹¹ Veure [Projecte 2976](#)

¹² Veure Annex 7.7.

- **Sinopsi:** El projecte es desenvoluparà a la Federació de Municipis d'Al Sahl (FMAS) de La Bekaa, que aglutina 12 municipis que acullen un nombre de persones refugiades que triplica la població d'origen.

L'objectiu és enfortir les institucions municipals a través de la millora de les capacitats dels funcionaris municipals electes i promoure la participació en la vida local de joves i comunitats per crear un espai de diàleg que promogui la pau i la convivència. Participen en el projecte els municipis de Granollers, Terrassa i Sabadell, que hi aportaran valor afegit a través d'assistències tècniques als municipis libanesos.

3.3. GRUPS DE DEBAT – UNA APROXIMACIÓ COMPARTIDA A LA COOPERACIÓ TÈCNICA

3.3.1. INTRODUCCIÓ

Després de la taula rodona del matí, es van organitzar quatre grups de treball per debatre els punts forts i els punts febles de la cooperació tècnica com a eina de cooperació municipal. Es van crear tres grups formats per representants polítics i tècnics d'ajuntaments i entitats descentralitzades catalanes així com pels membres d'altres Fons de l'estat espanyol, i un grup format pels assistents de les delegacions internacionals. La decisió metodològica d'establir grups diferenciats del Sud i del Nord va ser presa durant el disseny de la programació amb la intenció de facilitar un espai lliure de qualsevol tipus de coacció que reflectís la realitat que ambdues parts viuen, i dur a terme, per tant, una anàlisi molt més pluriangular i profunda.

Cada grup va comptar amb aproximadament 20 participants i va ser dinamitzat per un moderador i un tècnic de suport:

- Grup 1 (grup internacional): Joan Ribas i Toni Royo – *va comptar amb el servei d'interpretació simultània.*
- Grup 2: Victòria Planas i Fernanda Undurraga
- Grup 3: Xavier Ruiz i Paola Villagómez
- Grup 4: Clara Xifra i Beth Meján

El rol dels moderadors va ser el següent:

- Dinamitzar els grups de debat a través de la metodologia FODA.
- Facilitar preguntes clau per la dinamització del debat.

- Síntesi dels resultats dels grups FODA i preparació del plenari de la tarda per presentar les conclusions dels grups de debat.

3.3.2. METODOLOGIA

L'anàlisi FODA (o DAFO) és un mètode que consisteix en identificar i analitzar les dinàmiques internes i externes que interactuen i afecten de manera positiva i negativa l'objecte de treball, en aquest cas, la cooperació tècnica descentralitzada i les entitats protagonistes que realitzen l'acció. S'estableix una matriu amb els següents quatre components:

- Les **fortaleses**, com aquells elements, recursos, habilitats i actituds positives reals o potencials favorables que posseeixen els principals actors de la cooperació tècnica i que constitueixen eines importants pel desenvolupament de la seva actuació.
- Les **debilitats**, com aquelles limitacions, defectes o inconsistències que els principals actors de la cooperació tècnica tenen i que afecten internament o constitueixen barreres pel seu desenvolupament.
- Les **oportunitats**, com aquells factors polítics, socials, econòmics, culturals o tecnològics externs a l'organització que són potencialment favorables i que representen avantatges o beneficis que els actors de la cooperació tècnica poden aprofitar per fer possible la consecució dels seus objectius.
- Les **amenaces**, com aquelles circumstàncies o fets presents a l'entorn que representen perills que poden agreujar els problemes ja existents en les dinàmiques internes de les entitats protagonistes de la cooperació directa, i impedir o dificultar el compliment de les seves funcions.

Es van facilitar targetes de colors als participants de cada grup segons el component analitzat (fortaleses, debilitats, oportunitats i amenaces). Els participants varen escriure les seves reflexions a les targetes i van obrir-se torns de paraula a petició de les persones interessades en compartir les seves opinions¹³.

Per tal de dinamitzar els tallers DAFO, els dinamitzadors van identificar a priori preguntes clau que poguessin guiar l'anàlisi de cadascun dels quatre components. Les preguntes clau van ser les següents:

PREGUNTES CLAU	FACTORS POSITIVS	FACTORS NEGATIUS
FACTORS INTERNS	<p>FORTALESES</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ De quins recursos tècnics/humans/econòmics, disposeu com a ajuntament/administració local per desenvolupar programes de cooperació tècnica? 	<p>DEBILITATS</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Us heu trobat dificultats específiques internes (tècniques, humanes, econòmiques) per dur a terme algun tipus de cooperació tècnica?

¹³ Veure Annex 7.8.

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Què pot aportar la cooperació tècnica per millorar els mecanismes de gestió de la cooperació local tradicional? 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Creieu que és factible iniciar programes de cooperació tècnica amb els vostres socis actuals?
FACTORS EXTERNS	<p>OPORTUNITATS</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Creieu que la cooperació tècnica és realment un canvi de model a nivell polític/tècnic en l'àmbit de la cooperació descentralitzada? ❖ La cooperació tècnica ens permet delimitar la política de cooperació d'un ajuntament en relació a la política pròpia de les ONGs..? 	<p>AMENACES</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Com poden afectar els canvis polítics a la cooperació directa? ❖ Quins actors locals poden posar en dubte la posada en marxa de programes de cooperació tècnica?

3.4. EXPERIÈNCIES I MODELS DE COOPERACIÓ TÈCNICA – SESSIÓ TARDA

Després del dinar conjunt al restaurant Mesón, va tenir lloc la sessió de tarda sobre experiències i models de cooperació tècnica, activitat que va ser moderada per la Sra. Maria Peix, cap de servei de cooperació de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. La sessió es va compondre de quatre ponències sobre projectes de cooperació descentralitzada actius en l'actualitat.

3.4.1. PROGRAMA DE VOLUNTARIOS EXPERTOS¹⁴

- **Ponent:** ANTONIO FUENTES: gerent, Fondo Extremeño Local de Cooperación al Desarrollo (FELCODE)
- **Ubicació:** Diversos països
- **Sector:** Municipalisme
- **Institucions sòcies:** FELCODE - Fondo Extremeño Local de Cooperación al Desarrollo

- **Sinopsi:** Programa de sensibilització i cooperació tècnica dirigit a personal de l'administració local extremeña que, mitjançant el voluntariat, ofereix el seu suport tècnic a territoris socis de FELCODE en àmbits tan diversos com promoció i desenvolupament turístic, patrimoni cultural, gènere, i gestió i tractament de residus.

¹⁴ Veure Annex 7.9.

3.4.2. LA GESTIÓ DE L'AIGUA EN CONTEXTOS DE CRISI AGUDA: PALESTINA¹⁵

- **Ponents:** JORDI PLUMED: ESF – Grup de Treball “Aigua”, Fons Català de Cooperació al Desenvolupament
- **Ubicació:** TPO - Territoris Palestins Ocupats, Cisjordània
- **Sector:** WASH, aigua i sanejament
- **Institucions sòcies:** ARIJ, FCCD-Enginyeria Sense Fronteres (EsF)
- **Projecte:** 2899 – Cooperació tècnica amb Palestina en matèria de gestió del cicle de l'aigua¹⁶
- **Sinopsi:** Iniciativa emmarcada en el Grup de Treball de l'Aigua del FCCD-ESF Catalunya. Partint d'una missió de treball a Palestina el maig de 2015, es va fer un estudi de necessitats en matèria del cicle integral de l'aigua en clau de cooperació tècnica de municipi a municipi i es va formular un projecte de sanejament aprovat per la UE i executat per ARIJ als TPO.

Actualment s'està en la fase d'identificació d'un procés de cooperació tècnica Cisjordània-Catalunya entre municipis catalans i palestins, en clau d'aigua i sanejament i amb perspectiva de drets.

3.4.3. GESTIÓ MANCOMUNADA DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES LOCALS: GUATEMALA – EL SALVADOR – HONDURAS¹⁷

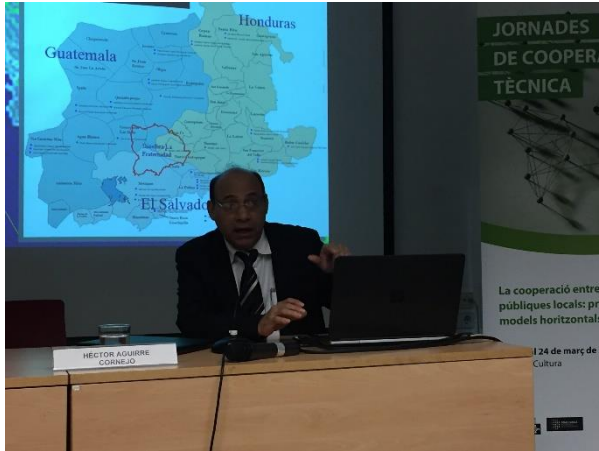
- **Ponent:** HÉCTOR AGUIRRE CORNEJO: gerent, Mancomunidad Trinacional Fronteriza Río Lempa
- **Ubicació:** 24 municipis regió transfronterera del Trifinio (El Salvador, Hondures i Guatemala)
- **Sector:** Polítiques públiques locals transfrontereres
- **Institucions sòcies:** Mancomunitat Trinacional Fronterera Río Lempa, Àrea Metropolitana de Barcelona-AMB, FCCD

¹⁵ Veure Annex 7.10.

¹⁶ Veure [Projecte 2899](#)

¹⁷ Veure Annex 7.11.

- **Sinopsi:** La Mancomunitat Trinacional compta amb un Pla integral de desenvolupament estratègic territorial 2012–2032, instrument unificador i orientador que facilita la visió i la gestió compartida del territori. A partir d'una

diagnosi, es defineixen cinc programes transfronterers gestionats a través de socis estratègics internacionals. La Mancomunitat ha esdevingut un model de cogestió amb tres legislacions nacionals diferents però amb objectius i programes comuns i un exemple concret d'integració centreamericana a petita escala.

3.4.4. POLÍTIQUES D'IGUALTAT AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE: MARROC¹⁸

- **Ponents:** ZINEB OUHAJENE: coordinadora regional, Entraide National Région Tànger – Tétouan – Al Hozeïma (RTTA), i ALI MOHAMMED TABJI: assessor del president de la regió Tànger-Tétouan-Al Hozeïma (RTTA)
- **Ubicació:** Marroc, regió de Tànger-Tetuan
- **Sector:** Desenvolupament local, gènere
- **Institucions sòcies:** Consell Regional Tànger – Tétouan – Al Hozeïma, FCCD
- **Projecte afí:** 2477 – Suport en la participació de la dona en la governança local través de la creació i posada en funcionament de les comissions de paritat i d'igualtat d'oportunitats als municipis rurals de la regió Tànger- Tétouan¹⁹
- **Sinopsi:** Projecte emmarcat en el sí del Grup de Treball Marroc de la Comissió de Codesenvolupament que promou la cooperació tècnica i té en compte el factor del codesenvolupament. Respon a les prioritats definides pels agents locals de la Regió a través de la metodologia del Programa ART GOLD Marroc del PNUD que es va emprar en la primera fase.

L'objectiu és contribuir a la millora de les condicions de vida i situació socioeconòmica de les joves de l'àmbit rural, enfortint les capacitats de les comunes rurals i garantint la creació de les Comissions de Paritat i d'Igualtat d'Oportunitats segons la Llei municipal del Marroc.

¹⁸ Veure Annex 7.12.

¹⁹ Veure [Projecte 2477](#)

3.5. PLENARI. OPORTUNITATS, CONFLICTES I REPTES DELS NOUS MODELS DE COOPERACIÓ HORIZONTAL

3.5.1. INTRODUCCIÓ

Després de les ponències sobre models i experiències de cooperació tècnica, el Sr. Xavier Ruiz i la Sra. Fernanda Undurraga, dinamitzadors de l'anàlisi FODA realitzada al matí, van compartir les primeres conclusions dels grups de treball, en una aproximació encara no definitiva dels aspectes més rellevants comentats en cadascun dels grups.

Així, més enllà de la sistematització de les respostes obtingudes a través de la

metodologia FODA, es tractava de fer un exercici de síntesi per obtenir línies de treball a seguir i resumir conceptes clau repetits en tots els grups.

És important remarcar que aquestes conclusions tenen un caràcter provisional, ja que van ser elaborades durant un primer exercici de síntesi entre els moderadors i tècnics de suport que van dinamitzar els grups de treball. En tot cas, serveixen com a punt de

partida per unes conclusions definitives que s'han de desenvolupar més enllà de les pròpies jornades.

3.5.2. CONCLUSIONS DE L'ANÀLISI FODA

Tenint en compte que un dels grups estava integrat bàsicament per tots els convidats internacionals, Ruiz va presentar les seves conclusions de manera separada ja que incorporaven matisos o conceptes diferents que valia la pena remarcar. Seguint el mateix ordre de l'exercici, aquestes van ser les conclusions que Ruiz va presentar per a cada component analitzat:

FORTALESES:

- **Grup internacional:**
 - Existència de capacitats tècniques als equips del Sud per poder executar i ser participants de programes d'assistència (només l'equip del Líban va negar aquesta realitat que és comuna per a la resta).
 - Experiència acumulada a través d'intercanvis ja realitzats anteriorment.
 - Capacitat d'obertura cap a noves contraparts o *partners* en cas d'implementar-se programes d'assistència tècnica (AT).

- **Resta de grups:**

- La cooperació tècnica (CT) facilita un tipus de cooperació més horitzontal i transformador.
- Hi ha experiència en el personal tècnic propi, que combinat amb el coneixement del propi territori i dels actors locals, aporta una base sòlida per incentivar programes de CT.
- La CT aporta sinergies entre els departaments de l'administració pública, creant una major identitat de grup.
- Hi ha dos conceptes que es repeteixen de manera sistemàtica per descriure les fortaleses de la CT: *Horitzontalitat* (entesa com a capacitat de posar en un mateix nivell de relació els actors participants) i *Transversalitat* (en el sentit d'aglutinar persones i serveis no dedicats exclusivament a la cooperació però que poden intervenir en aquest àmbit).
- "Parlar un mateix llenguatge", en el sentit de fer evident la comunió d'interessos entre el Nord i el Sud respecte els programes de CT.
- Es considera que aquest tipus de cooperació pot visibilitzar millor la tasca solidària d'un municipi si es considera la manera de traslladar les vivències i els resultats obtinguts durant el procés.

DEBILITATS:

- **Grup internacional:**

- Disparitat de realitats als països del Sud (competencials, jurídiques, etc.), fet que dificulta establir criteris homogenis per a programes de CT.
- Manca de voluntat política real.
- No s'aprecia encara el potencial de la CT, i cal un treball previ de conscienciació política i tècnica sobre les virtuts dels potencials programes a desenvolupar.
- Falta capacitat tècnica en bona part de personal actual, fet que cal considerar a l'hora d'aplicar programes de CT.

- **Resta de grups:**

- Hi ha poca experiència prèvia en molts municipis i també pocs models sistematitzats de CT d'on poder extreure idees.
- Els recursos per aplicar programes de CT són insuficients, tant a nivell humà com logístic o econòmic.
- Hi ha una forta resistència al canvi, i això es trasllada a un dèbil compromís polític dels ajuntaments.
- La poca comunicació de les coses que es fan en l'àmbit de cooperació incideix en el fet de no tenir argumentaris sòlids per explicar el sentit dels potencials programes de CT.
- No existeix encara un marc normatiu clar en aquesta línia (sobretot pel que fa a regulació laboral i competències).
- Les alternances de poder, tant al Nord com al Sud, dificulten una visió a llarg termini del que suposa apostar de manera ferma per la CT.
- La casuística existent a molts ajuntaments sobre les bases jurídiques de la CT és molt àmplia: hi ha interventors que s'hi mostren favorables i d'altres que posen impediments, i la gamma intermèdia és prou diferenciada com per desincentivar qualsevol iniciativa en aquest sentit.

OPORTUNITATS:

- **Grup internacional:**

- La CT pot donar una resposta més acotada a les necessitats reals dels territoris implicats.
- La CT també facilita l'intercanvi Sud-Sud, ja que es poden plantejar programes entre països considerats tradicionalment com receptors i que ara passen a ser impulsors de coneixements i intercanvis tècnics.
- Hi ha noves polítiques públiques que es poden aplicar, i a través de la CT pot haver-hi majors possibilitats des del punt de vista de les capacitats humanes.
- La *transversalització* de la cooperació cap a d'altres àmbits de l'administració és un dels factors que incideix positivament i a nivell intern per recolzar aquest tipus de programes.

- **Resta de grups:**

- A més de la *transversalització*, que també s'apunta com una oportunitat clau, cal posar de relleu la *bidireccionalitat* que suposa la CT entre els socis participants.
- Es valora el potencial d'establir una triple aliança o sinergia entre l'àmbit polític, el tècnic i la ciutadania, en cas que s'implementin programes de CT amb una mirada àmplia i integradora.
- La CT pot ser un valor per seguir internacionalitzant la cooperació municipal i posar en relleu aquesta competència des de l'àmbit local.
- La CT també significa un nou model o fins i tot un nou paradigma en el concepte tradicional de la cooperació, molt més centrat fins ara en la transferència de recursos i en els projectes de desenvolupament.
- A través de la CT es pot mostrar molt millor la feina que es fa tant a nivell intern (situant la cooperació com un àmbit destacat en el marc de l'administració) com a nivell extern (aprofitant el valor de la gent que viatja i treballa i repercutint-ho en la divulgació posterior).
- Amb pocs recursos es pot fer molt a feina: hi ha una visió compartida que la CT pot obtenir impactes visibles a un cost inferior al d'altre tipus de programes.

AMENACES:

- **Grup internacional:**

- La recentralització de molts Estats suposa una amenaça ferma contra les polítiques autònomes de les administracions de rang inferior, i en aquest sentit la CT pot veure's en dubte si persisteix aquesta dinàmica global.
- Els canvis polítics en molts països del Sud comporten a la vegada canvis de personal tècnic per manca d'una carrera administrativa o polítiques d'estabilitat laboral, cosa que pot dificultar l'establiment de programes de CT a mig i llarg termini.
- Hi ha massa ambigüitat en el marc legal (competències, etc.) com per desplegar amb prou garanties d'èxit determinats programes de CT.

- **Resta de grups:**

- Les ONG i les entitats locals poden veure la CT com una competència pels recursos limitats de la partida de cooperació, i poden posar en dubte l'execució d'aquests programes.
- Els canvis polítics als ajuntaments del Nord i del Sud no faciliten la posada en marxa de programes que han d'estar pensats a llarg termini per tenir millors garanties d'èxit. En aquest sentit, la inestabilitat política general és un factor clarament negatiu per a la CT.
- Pot haver-hi diferents nivells d'implicació entre els socis participants, i cal tenir-ho en compte per evitar frustracions o expectatives diverses en la posada en marxa de programes de CT.
- Es poden crear resistències davant la manera de treballar dels diferents socis i els estils que a vegades poden ser contraposats entre les metodologies de treball existents.
- Hi ha molts aspectes col·laterals de la CT que poden tenir una influència decisiva en el desenvolupament dels programes: problemes de salut, conflictes armats, desastres naturals... Cal preveure les contingències per saber afrontar-les en el moment que es presentin.

Tot seguit, Undurruga va prendre la paraula per posar de manifest que factors com les fluctuacions geopolítiques, els pressupostos destinats a cooperació, el marc jurídic que regula les competències o el marc laboral en aquestes matèries, no poden ser determinats des dels àmbits locals, o si més no, no poden fer-se en el curt o mig termini amb els recursos de què es disposa.

Partint d'aquest context, Undurruga va assenyalar la necessitat de definir quins factors i quines característiques sí poden ser ateses des dels àmbits locals de manera immediata i sense un increment en el desplegament de recursos, defensant que això permetria tenir un punt de partida des del qual reforçar i legitimar la cooperació tècnica municipal.

En primer terme, esmentà, com a factors externs, la desinformació generalitzada sobre la cooperació tècnica i la creença que hi ha una certa competitivitat amb entitats com ONG o universitats, factors que certament atempten contra el desenvolupament de l'activitat. D'altra banda, i des d'una perspectiva organitzativa interna, esmentà la desconfiança existent en el si de les institucions cap a aquesta pràctica així com una forta atomització del treball i una innegable desinformació sobre els objectius i del funcionament de la cooperació tècnica.

Observant els factors externs i interns, va concloure que l'efecte comú produït és una resistència transversal al canvi i a la implementació de nous models, tant de la ciutadania com dels funcionaris de les organitzacions.

Tot seguit, va fer esment de tres accions que es proposen com a primeres mesures per abordar els factors interns i externs que afecten al correcte desenvolupament de la cooperació tècnica municipal:

- **Tasca d'informació:** apropar a la ciutadania i a les institucions la pràctica de la cooperació tècnica: què és i com es porta a terme.
- **Tasca de sensibilització:** explicar la importància i la finalitat última que es persegueix amb la pràctica.

- **Tasca d'implicació:** generar un sentiment de pertinença i de coresponsabilitat.

Va posar fi a la seva intervenció explicant que amb l'aplicació d'aquestes mesures simultàniament tant dins de les organitzacions com en l'esfera pública es podran assolir els següents tres objectius essencials:

- Potenciació de la complementarietat del treball dels diferents actors implicats.
- Creació de sinèrgies en les modalitats de treball.
- Sorgiment d'una identitat comuna i d'una convicció sobre la necessitat de prendre un mateix camí que potencii la cooperació internacional i que millori la qualitat de vida de tots i totes.

3.5.3. INTERVENCIÓ DELS ASSISTENTS

Després de la presentació de les conclusions, es va obrir un torn de paraules al públic assistent. Les intervencions van ser les següents:

- El Sr. Héctor Aguirre, gerent de la Mancomunidad Trinacional Fronteriza Río Lempa, va intervenir per posar en relleu la necessitat de generar sinèrgies de treball entre diferents països del sud amb l'acompanyament dels ens europeus. Aquesta pràctica, va dir, pot abaratir els costos i esdevenir molt més complementària en termes de cooperació tècnica.
- El Sr. Nfaly Badji, director de l'ARD de Sédhiou, al Senegal, va assenyalar com a essencial treballar per un canvi de paradigma en matèria de cooperació al continent africà, ja que fins ara es considera que la cooperació tècnica és tasca dels estats i de les ONG, i no dels municipis.
- El Sr. Lluís S., de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramanet, destacà la importància de reflexionar sobre el rol dels sindicats dins els ajuntaments per tal de afrontar el moment social i polític que vivim a l'actualitat caracteritzat per la precarització i les retallades de recursos humans.
- La Sra. Marta M., de l'Ajuntament de Tarragona, va proposar fer un decàleg destacant els elements positius de la cooperació tècnica per tal que no sigui concebuda com una amenaça per altres organitzacions que treballen en matèria de cooperació.
- La Sra. Zineb Oulhajene, coordinadora regional de la cooperació nacional a la regió Tànger – Tétouan – Al Hozeïma, al Marroc, va destacar l'interès que li havia suscitat compartir una jornada de reflexió sobre la cooperació tècnica amb delegacions d'Amèrica Llatina.
- El Sr. Béchir Odeimi, director de Cités Unies Líban, va explicar que al Líban manca l'existència d'una associació que funcioni com a paraigües dels projectes de cooperació de tots els municipis, com és el cas de Catalunya. Va ressaltar la bona feina de les ONG al seu país, però va criticar el fet que no es treballa per enfortir i apoderar la tasca dels municipis.
- El Sr. Rodrigo Paz, alcalde municipal de Tarija, a Bolívia, va afirmar que havia estat molt més senzill entendre's amb l'Ajuntament de Sant Cugat en una relació horitzontal de municipi a municipi que amb el ministeri del seu propi país. Altrament, va comentar que la interpretació de la realitat en terreny des dels governs locals és molt més acurada i pragmàtica que la que poden tenir els estats.

- El Sr. David Minoves, coordinador del FCCD, va assenyalar que cal fer una tasca pedagògica amb les ONG per tal que considerin els municipis com a actors polítics legítims que incideixin en la governança política.

3.5.4. CLOWNCLUSIONS I CLAUSURA

Després de les intervencions al plenari, la Sra. Merche Ochoa i la Sra. Núria Valerio van sortir a escena per dur a terme les *clownclusions*, una pràctica relativament innovadora que cavalca entre l'anàlisi institucional i la improvisació clown i que té com a principal objectiu fer un recordatori dels conceptes clau que s'han treballat al llarg de la jornada des de la lògica de l'humor.

Finalment, la Sra. Susanna Pellicer va ser l'encarregada de concloure la jornada. Va agrair a tots els presents la seva assistència i participació, va remarcar el gran interès del contingut de les ponències i els tallers, i va fer explícit el desig que les institucions públiques locals continuessin recolzant i desenvolupant experiències de cooperació tècnica arreu del món.

4. SEMINARI PRESENCIAL – DIVENDRES 24 DE MARÇ

4.1. PRESENTACIÓ DE LA GUIA DE COOPERACIÓ TÈCNICA

En el marc de la Comissió de Municipalisme del Fons Català es va sol·licitar al Sr. Miquel Carrillo, consultor, el disseny d'un mètode per a la identificació i implementació d'accions de cooperació tècnica municipal en tres àmbits diferenciats: modalitats, competències i procediments jurídicolaborals.

Divendres 24 de març es va comptar amb l'exposició i explicació acurada de la Guia de Cooperació Tècnica²⁰ a càrrec de Miquel Carrillo, que aviat serà posada a disposició dels ajuntaments socis.

La Guia es basa en l'estudi de cinc municipis que estan fent o han fet experiències de cooperació tècnica ciutat – ciutat i que han estat identificats com a representatius pel propi FCCD durant els darrers anys entre els seus municipis socis: Sant Boi de Llobregat, Vilafranca del Penedès, Sant Cugat del Vallès, Barcelona i l'AMB.

Carrillo va iniciar la seva ponència fent esment d'algunes de les virtuts que caracteritzen la cooperació tècnica municipal: reforça el paper dels ens locals i permet superar la

²⁰ Veure [Presentació Guia de Cooperació Tècnica](#)

relació Nord-Sud entre els municipis i passar a col·laborar entre iguals. Seguidament va descriure el moment en què es troba aquest nou model de cooperació en l'actualitat i quin és el lloc que seria desitjable assolir. En aquest interogant sobre el què hauria de ser la cooperació tècnica, Carrillo va desplegar una anàlisi sobre les modalitats, les competències, les àrees de treball i els procediments jurícolaborals

que haurien d'assolir-se per tal de fer evolucionar el nou paradigma de la cooperació internacional.

4.2. TAULA RODONA SOBRE VIVÈNCIES EN PROJECTES DE COOPERACIÓ TÈCNICA

Després de la presentació de la Guia de Cooperació Tècnica, es va realitzar una taula rodona amb persones d'institucions públiques diverses que havien participat activament en projectes de cooperació tècnica en diferents sectors d'intervenció.

La taula va ser moderada per la Sra. Victòria Planas, responsable de l'àrea d'Amèrica Llatina del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, i va comptar amb la presència de:

- MARIONA JUNYENT: tècnica de Salut, Ajuntament de Vilafranca del Penedès
- DÚNIA ENSEÑAT: cap d'Igualtat i Ciutadania, Ajuntament de Gavà
- CARMEN RUIZ: cap del Servei d'Infraestructures i Espai Públic, Ajuntament de Sant Boi de Llobregat
- JORDI CORTÉS: director de Justícia Global i Cooperació Internacional, Ajuntament de Barcelona
- MARTÍ KUBESCH: tècnic, Federació Espanyola d'Enginyeria sense Fronteres

La Sra. Dúnia Enseñat va encetar la taula fent una breu descripció de les dues experiències de cooperació tècnica que va viure, acompanyada de l'equip tècnic del FCCD de l'àrea d'Àfrica mediterrània, l'any 2013 a la regió de Tànger – Tétouan en el marc del projecte 2477 "Suport a la participació de la dona en la governança local a través de la creació i la posada en funcionament de les Comissions de Paritat i d'Igualtat d'Oportunitats als Municipis Rurals de la Regió de Tànger – Tétouan". Va assenyalar que els objectius d'ambdues assistències tècniques van ser dotar l'equip tècnic dels projectes al Marroc d'eines per a l'elaboració de diagnòstics de gènere i d'igualtat a les comunes rurals beneficiàries, i d'eines per al disseny i l'aplicació dels plans estratègics d'igualtat.

Tot seguit va passar la paraula a la Sra. Mariona Junyent, també participant activa en el projecte 2477 a la regió Tànger – Tétouan, que va explicar que el motiu principal pel qual l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès va participar en el projecte va ser per la seva llarga experiència en la implementació de polítiques d'igualtat i per les particularitats del seu Pla d'Igualtat, que inclou el treball amb dones nouvingudes.

Junyent va destacar la riquesa que li va suposar l'experiència quant a aprenentatge i intercanvi. Comentà que la problemàtica de gènere és present arreu del món, però les possibilitats i els recursos per fer front a les desigualtats és diferent a cada lloc. A més va ressaltar la bona interacció amb els tècnics del Marroc, com a conseqüència del què ella va anomenar "l'idioma universal

de la gestió municipal", i va evidenciar la necessitat d'adaptar les estratègies a la realitat de cada país.

Seguidament va parlar el Sr. Jordi Cortés, la intervenció del qual va ser de caràcter més genèric i va girar al voltant de la reflexió sobre l'acompanyament de processos de cooperació tècnica. Cortés va fer especial èmfasi en la necessitat d'identificar les competències i els àmbits de treball en els quals els municipis són forts, en la importància de traslladar les bones pràctiques però també d'explicar els errors comesos. A més, va ressaltar la necessitat de comptar amb la voluntat dels ajuntaments per tal de dur a terme cooperació com a política pública.

La següent persona a intervenir va ser la Sra. Carme Ruiz, que va participar l'any 2014 en la posada en marxa de l'àrea d'urbanisme del municipi de San Miguelito, a Nicaragua. La seva assistència tècnica va durar un mes i va tenir com principals objectius formar al tècnic designat per l'alcaldia amb els coneixements bàsics per coordinar l'àrea, i donar suport i supervisar el procés de disseny dels projectes vinculats a l'àrea d'urbanisme.

Ruiz va destacar l'enriquiment personal i la importància de posar a disposició dels altres els coneixements i les competències necessàries per tirar endavant un projecte. Va esmentar també que és essencial anar a terreny i tenir contacte amb la realitat del municipi per tal de comprendre i adaptar el projecte a les seves pròpies necessitats i característiques.

L'últim en compartir la seva experiència va ser el Sr. Martí Kubesch, les assistències tècniques del qual han estat de llarga durada: 10 mesos a Puerto Cabezas i a San Miguelito, a Nicaragua, l'any 2010, 3 mesos a San Miguelito l'any 2013, i 3 mesos a Anantapur, a l'Índia, l'any 2014. En la seva intervenció, Kubesch va destacar la necessitat de comptar amb persones locals que puguin exercir el rol de mediadors

interculturals i la importància de saber formular adequadament les preguntes per tal d'obtenir respostes vàlides.

Tot seguit, la moderadora va preguntar als ponents per l'impacte que les seves assistències tècniques han tingut en el seus ajuntaments o departaments corresponents.

Enseñat va explicar que, en el seu cas, el departament ha guanyat en la millora de polítiques d'igualtat amb dones novingudes d'origen marroquí. Cortés va comentar que l'impacte està relacionat amb l'aprenentatge de noves metodologies i amb el desenvolupament de processos bidireccionals.

Ruiz va assenyalar que les experiències de cooperació tècnica milloren les dinàmiques internes de l'ajuntament, ja que augmenten el compromís i enriqueixen el treball conjunt. A més, va afegir, és una bona manera de projectar la ciutat al món i de conscienciar de la solidaritat del municipi. En darrer terme va comentar que un dels majors impactes ha estat l'aprenentatge sobre la importància que la participació ciutadana té als països del sud.

Kubesch va coincidir amb Ruiz sobre la importància de la participació ciutadana al sud, i va fer explícit el seu desig d'aplicar aquesta implicació i compromís als països del nord amb els temes que ens afecten directament.

La moderadora va preguntarr aleshores sobre si la durada de les assistències tècniques és suficient. Junyent va respondre que tot i que els dies són molt intensos, no s'assoleixen tots els objectius, i que per tant és essencial fer un seguiment acurat del projecte. Cortés va afegir que és molt important enviar el tècnic en el moment adequat del procés per tal d'aprofitar els recursos, i que les estades llargues siguin dels tècnics d'allà aquí.

Finalment, la Sra. Alba Martínez, tesorera del FCCD, va concloure la jornada agraint a tots els assistents la seva participació i el seu compromís per dotar-nos d'un marc que actuï de paraigües de les accions en cooperació tècnica. Altrament, va fer una crida per assumir els nous reptes de manera conjunta per tal de dur a terme una cooperació veritablement transformadora. Finalment, va afegir que una de les grans virtuts d'aquest paradigma de cooperació és que després de les assistències tècniques sobre el terreny queda sempre la capacitat i l'apoderament dels tècnics i tècniques amb qui s'ha treballat.

5. VISITES TÈCNIQUES DE LES DELEGACIONS INTERNACIONALS

Simultàniament a la presentació de la Guia i la taula rodona sobre vivències de cooperació tècnica, el divendres 24 de març, les delegacions internacionals van realitzar visites tècniques relacionades amb la temàtica dels projectes en els quals estan implicades.

5.1. Visita tècnica a l'Abocador del Garraf

- **Data i hora:** Divendres 24 de març, de 10 a 13h
- **Lloc:** Abocador del Garraf – Vall d'en Joan
- **Temàtica:** Gestió de residus
- **Participants:**
 - MILTON SAÛL MÉNDEZ: alcalde, municipi de San Andrés, Guatemala
 - AUGUSTO JAVIER PINELO: gerente, EMAPET, Guatemala
 - MARÍA ELENA ENRÍQUEZ: tècnica de l'àrea de Governabilitat Democràtica i Desenvolupament Social, PNUD – Ecuador
 - HÉCTOR AGUIRRE CORNEJO, gerent, Mancomunidad Trinacional Fronteriza Río Lempa
 - DANNY WILSON
 - IMMA CASAJOANA
 - BETH MEJAN

- **Contingut de la visita tècnica:**

L'abocador del Garraf (67 ha) es troba ubicat a la vall d'en Joan, als termes municipals de Gavà i Begues, a la comarca del Baix Llobregat. L'abocador es va posar en marxa l'any 1974 i fins a la seva clausura l'any 2006 ha acumulat més de vint-i-cinc milions de tones de residus que, en alguns llocs, han arribat a tenir prop de 100 m d'alçada. La gestió d'aquest equipament depèn de l'AMB.

La clausura estava prevista per a l'any 1999 però el retard en la construcció de les noves instal·lacions per al tractament de residus ho va posposar fins al 2006. Malgrat que la zona està tapada i en una part ja restaurada la coberta vegetal, el tractament i el control de gasos i lixiviats s'allargarà encara 30 anys més. Els gasos que desprèn s'utilitzen per crear energia, si bé la capacitat de

producció anirà minvant al llarg dels anys. Els lixiviats es tracten a la mateixa ubicació, en una planta que n'extreu l'aigua apta per ser abocada a la xarxa de desaigua i els fangs que són incinerats.

La visita va servir per prendre consciència de les conseqüències d'una mala gestió de la recollida de residus, no diferenciats en origen i amb restes orgàniques, i el cost econòmic i ambiental que tindrà els propers 30 anys. D'altra banda, els representants dels municipis participants a les jornades van expressar que el nivell tecnològic i de costos que té la clausura de l'abocador del Garraf és inabastable per a ells, i que per tant, és essencial actuar abans d'arribar a aquells nivells.

5.2. Visita tècnica al Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) de Vilafranca del Penedès

- **Data i hora:** Divendres 24 de març, de 11h a 13h
- **Lloc:** oficina del SIAD, Plaça Penedès, 3, 2n, Vilafranca del Penedès
- **Temàtica:** Polítiques de Gènere i Igualtat
- **Participants:**
 - ZINEB OULHAJENE: coordinadora regional, Entraide National Région Tànger – Tétouan – Al Hozeïma (RTTA), Marroc
 - ALI MOHAMMED TABJI: conseller, govern regional Tànger – Tétouan – Al Hozeïma (RTTA), Marroc
 - NFALY BADJI: director, ARD Sédhiou, Senegal
 - EVA MILLES: tècnica, Ajuntament de Vilafranca del Penedès
 - ESTHER SERRET: tècnica, Ajuntament de Vilafranca del Penedès
 - RAMON ZABALLA: tinent d'alcalde de Serveis a les Persones i Promoció Social, Ajuntament de Vilafranca del Penedès
 - JOAN RIBAS: tècnic d'Àfrica i Mediterrània, FCCD.

- **Contingut de la visita tècnica:**

L'Ajuntament de Vilafranca del Penedès i el Consell Regional de Tànger – Tétouan – Al Hozeïma (CRTTA) tenen un precedent de col·laboració en el marc del projecte 2477: "Suport a la Iniciativa Regional per a l'equitat i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes a les comunes rurals de la RTTA".

Les tècniques de Vilafranca van explicar que el Servei d'Informació i Assessorament a les Dones (SIAD) depèn del departament de serveis socials de l'ajuntament. Des de l'oficina mantenen contactes amb associacions que tenen com a missió la promoció de la igualtat (gènere, orientació sexual, mobilitat funcional, etc.). Hi ha oficines de SIAD a diversos municipis de Catalunya, ja que responen a la llei catalana contra la violència masclista.

El SIAD de Vilafranca del Penedès²¹ ofereix informació, atenció i orientació individualitzada a les dones per al ple exercici dels seus drets, assessoria jurídica, atenció a les víctimes de la violència masclista, una comissió de treball específica per donar resposta comunitària a la violència de gènere al Penedès i des del 2014 l'Escola Vida, una eina formativa que trimestralment ofereix xerrades i conferències sobre drets de la dona, salut i gènere i mecanismes de benestar emocional. També s'encarrega de l'organització cada 25 de novembre del Dia Internacional Contra la Violència cap a les Dones.

Treballen una línia de prevenció mitjançant campanyes informatives, i una altra d'atenció i assessorament a casos de dones víctimes de qualsevol forma de violència masclista. En aquesta segona línia, si escau, deriven l'acollida a alguna de les dues cases de què disposa l'ajuntament, amb una capacitat de fins a tres famílies, sempre garantint la confidencialitat i la protecció de la dona i els infants.

²¹ Veure [SIAD Vilafranca del Penedès](#)

Quan la persona necessita una acollida a llarg termini la Generalitat n'assumeix la despesa.

A Vilafranca del Penedès gairebé un 20% de la població és d'origen immigrant. Les dones d'aquest origen que pateixen violència masclista constitueixen un grup de població especialment vulnerable, atès que no compten amb suports familiars, normalment depenen econòmicament de la seva parella i sovint no dominen el català o el castellà. En aquests casos el SIAD ofereix atenció personalitzada en anglès, francès o àrab.

Els representants del CRTTA van prendre nota de l'experiència del SIAD. Al Marroc no existeix un servei tan específic per aquesta problemàtica. Tot i que la reforma de la Mudawana²² – codi de la família – del 2004, ampliava significativament els drets de les dones, el codi penal marroquí necessita ser reformat per tal que algunes formes de violència contra la dona siguin penalment punibles.

En el cas del Senegal les formes de violència contra la dona s'exerceixen especialment a través de la mutilació genital femenina i el matrimoni forçat, que tot i estar legalment prohibits es practiquen àmpliament²³. Els casos de violència de gènere en el marc familiar, acostuma a funcionar la pressió social (família, veïns) més que no pas la intervenció de les administracions públiques. L'experiència del SIAD, doncs, queda lluny de la realitat social i cultural del país, tot i que alguns dels serveis que ofereix sí podrien ser d'aplicació.

5.3. Visita tècnica a l'Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat del Vallès

- **Data i hora:** Divendres 24 de març, de 9h a 11h.
- **Lloc:** Arxiu Nacional de Catalunya, C/ Jaume I, 33, Sant Cugat del Vallès
- **Temàtica:** Atenció Ciutadana i Arxivística
- **Participants:**
 - HERIBERTO SANIPATÍN: tècnic, Govern Municipal de Cotacachi, Equador
 - AIDA GUANDINANGO: tècnica, Govern Municipal de Cotacachi, Equador
 - SANDRA VINUEZA: tècnica, Govern Municipal de Cotacachi, Equador

L'Arxiu Nacional de Catalunya és una institució cultural pública creada l'any 1980 que té com a principals objectius preservar, difondre i posar en valor el patrimoni documental de Catalunya així com garantir l'accés públic a la documentació. Es troba adscrit al Departament de Cultura, dins la "Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni", depenent de la Generalitat de Catalunya. Un dels seus projectes més rellevants és el referent a la recuperació i preservació de la memòria històrica.

La delegació del municipi equatorià Cotacachi, que en l'actualitat comparteix un projecte de cooperació tècnica amb l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès sobre arxivística i

²² Veure [Mudawana](#)

²³ Veure [Informe de la CEDAW 2016](#)

atenció ciutadana va valorar molt positivament l'oportunitat de conèixer per dins la institució arxivística pública de referència a Catalunya.

6. CONCLUSIONS

6.1. VALORACIONS GENERALS DE LES JORNADES DE COOPERACIÓ TÈCNICA

- La valoració global de les jornades, tant des del punt de vista de les institucions organitzadores com dels assistents, és molt positiva: s'aprecia la qualitat del disseny de la programació i de les experiències de cooperació tècnica presentades així com l'organització general de la trobada. L'èxit d'aquesta trobada d'agents d'institucions públiques locals i internacionals amb l'objectiu de reflexionar i compartir idees i experiències sobre la cooperació tècnica, reflecteix la importància i l'interès que suscita el nou paradigma de cooperació internacional.
- Els alts nivells de participació d'ajuntaments i altres organitzacions catalanes confirmen el seu compromís amb el desenvolupament de la cooperació descentralitzada. Es va comptar amb l'assistència de 55 persones representants d'ajuntaments i altres organitzacions de Catalunya, a més de l'assistència del personal de les institucions organitzadores, el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament i l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.
- Els alts nivells d'assistència dels convidats internacionals i estatals mostren el caràcter internacional del nou paradigma de cooperació i el seu compromís per seguir participant activament en projectes de cooperació tècnica. Es va comptar amb la presència de 19 persones de 12 institucions internacionals i nacionals diferents. Només va haver dues institucions internacionals que finalment no van poder estar presents: *The Applied Research Institute* – Jerusalem (Palestina), i l'Alcaldia de Jama (Equador).
- **En relació als aspectes de caràcter tècnic:**
 - Es valora molt positivament haver programat una trobada amb convidats internacionals de diferents països del Sud, ja que ha suposat una oportunitat per a la creació de noves sinergies que permetin l'impuls de projectes de cooperació tècnica sud – sud.
 - Es considera un encert haver treballat a partir de metodologies participatives per fer una anàlisi profunda i conjunta dels factors positius i negatius de la cooperació tècnica. No obstant això, es considera necessari contemplar, per a properes edicions, el disseny d'un programa menys sobrecarregat que permeti més espais de diàleg i participació comunitària.
 - Es fa una molt bona valoració de la qualitat i la diversitat de les ponències, ja que ha permès conèixer als assistents l'impacte que el nou paradigma de cooperació té a diferents països i en diferents sectors d'intervenció.
 - Es considera adequada la cessió d'espais d'intervenció i veu als socis del FCCD i a les contraparts del Sud.

- Es valoren molt positivament les visites tècniques programades per a les delegacions internacionals, pel què fa a la seva adequació temàtica als projectes en els quals estan involucrades i pel què fa a la seva qualitat.
 - S'aprecia la incorporació d'una activitat com són les *clownclusions* al seminari presencial del dia 23 de març, ja que aporta valor afegit, distensió i innovació en unes jornades de caràcter tècnic.
 - Es considera un encert haver inclòs en el programa, una taula rodona amb persones d'entitats municipals catalanes que han participat activament en projectes de cooperació tècnica. Aquesta activitat ha suposat l'oportunitat d'apropar als tècnics d'ajuntaments catalans assistents la realitat de la cooperació tècnica narrada en primera persona i d'engrescar-los a formar-hi part.
 - Es considera una molt bona decisió haver comptat amb una primera presentació dels aspectes més rellevants que conformen la Guia de Cooperació Tècnica, que aviat es posarà a disposició dels ajuntaments catalans socis en un format més pedagògic.
- **En relació als aspectes de caràcter logístic:**
 - Es valoren positivament els espais on s'han dut a terme les activitats programades: el Claustre del Monestir, la Plaça de l'Om i la Casa de Cultura. No obstant això, es considera necessari preveure, de cara a properes edicions, la programació simultània d'altres activitats que podrien dificultar el bon desenvolupament de l'activitat.
 - Es fa una molt bona valoració del servei d'interpretació simultània castellà – francès, francès – castellà, ofert per la cooperativa de traducció i interpretació *Koinós*.
 - Es considera un encert haver comptat amb l'espectacle de música i dansa de *Hear Us Children Choir* que casualment estaven allotjats a Sant Cugat acollits pel projecte de l'ONG *Petits Músics del Món*, i que van aportar el toc festiu a l'acte de benvinguda institucional.
 - Es fa una excel·lent valoració del servei de càtering ofert per l'empresa social i solidària *Cuina Justa* els tres dies de les jornades, així com del dinar que el restaurant *Mesón* va oferir per una seixantena de persones el dia 23 de març.
 - Es valora de manera positiva l'allotjament escollit per a les delegacions internacionals i estatals: l'Hotel Ciutat Vella de Barcelona i l'Hotel H2 de Sant Cugat del Vallès. No obstant això, cal dir que el fet que l'Hotel H2 no estigués al centre de la ciutat ha obligat a desplegar recursos extra de transport i d'acompanyament dels assistents.
 - Es valora com a essencial comptar, els dies de seminari presencial, amb una figura de suport (en aquest cas la Sra. Paola Villagómez) que es dediqui a funcions logístiques bàsiques a les quals l'equip de coordinació no hi arriba (pendrives de les ponències, fotografies de l'acte, aigües dels ponents, etc.).
 - Es considera essencial, per a futures edicions, ampliar i avançar el suport d'una consultoria tècnica externa per tal d'evitar la sobrecàrrega de feina i poder respondre adequadament a tots els tràmits logístics i burocràtics necessaris per al bon desenvolupament de les jornades.

6.2. VALORACIONS DELS ASSISTENTS

6.2.1. AVALUACIÓ DELS MEMBRES DE LES DELEGACIONS INTERNACIONALS I ESTATALS:

L'avaluació realitzada pels membres de les delegacions internacionals mostra uns alts nivells de satisfacció (tots els ítems plantejats han estat puntuats entre 4 i 5, amb una mitjana de 4.6, essent el 5 la puntuació màxima). S'han valorat de manera especialment positiva els tallers participatius, l'adequació dels perfils dels participants i la utilitat de la programació de les jornades. Àdhuc, s'ha destacat la bona organització de les jornades, en especial en allò relatiu a la coordinació i l'acompanyament dels membres de les delegacions.

En referència al seminari presencial del dia 23 de març, els assistents internacionals han destacat especialment l'oportunitat de conèixer una gran diversitat d'experiències i models de cooperació tècnica així com la qualitat de les conclusions del taller FODA exposades al plenari.

Com a aspectes a millorar, els assistents internacionals han coincidit que la distribució del temps no ha estat l'adequada. Han destacat la limitació del temps en les sessions de ponències així com en els tallers d'anàlisi FODA. A més, han considerat necessari contemplar més temps per a les intervencions dels assistents.

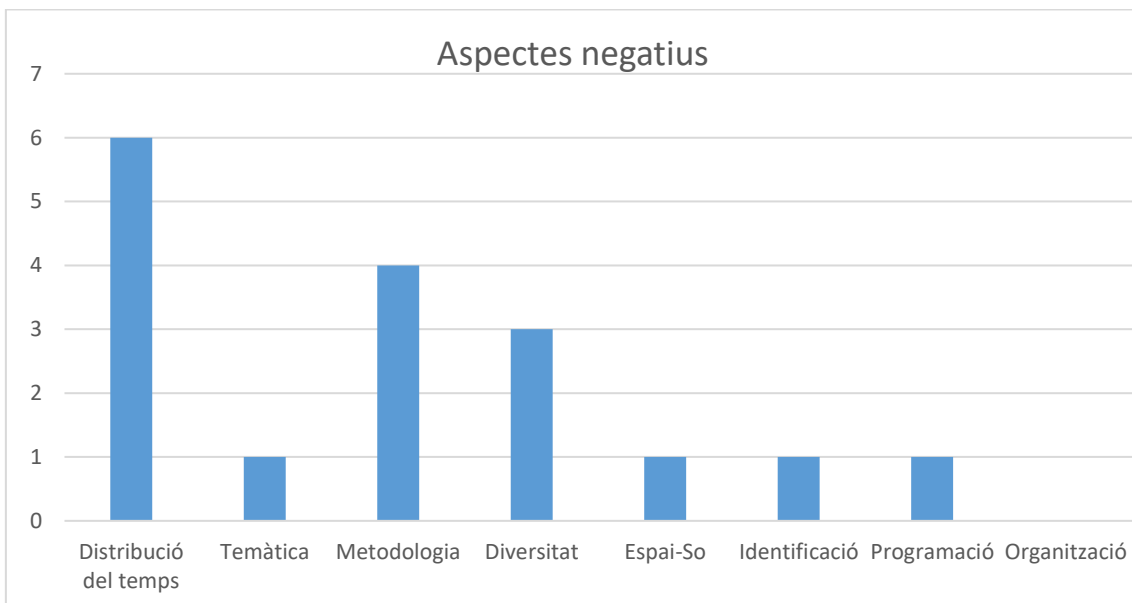
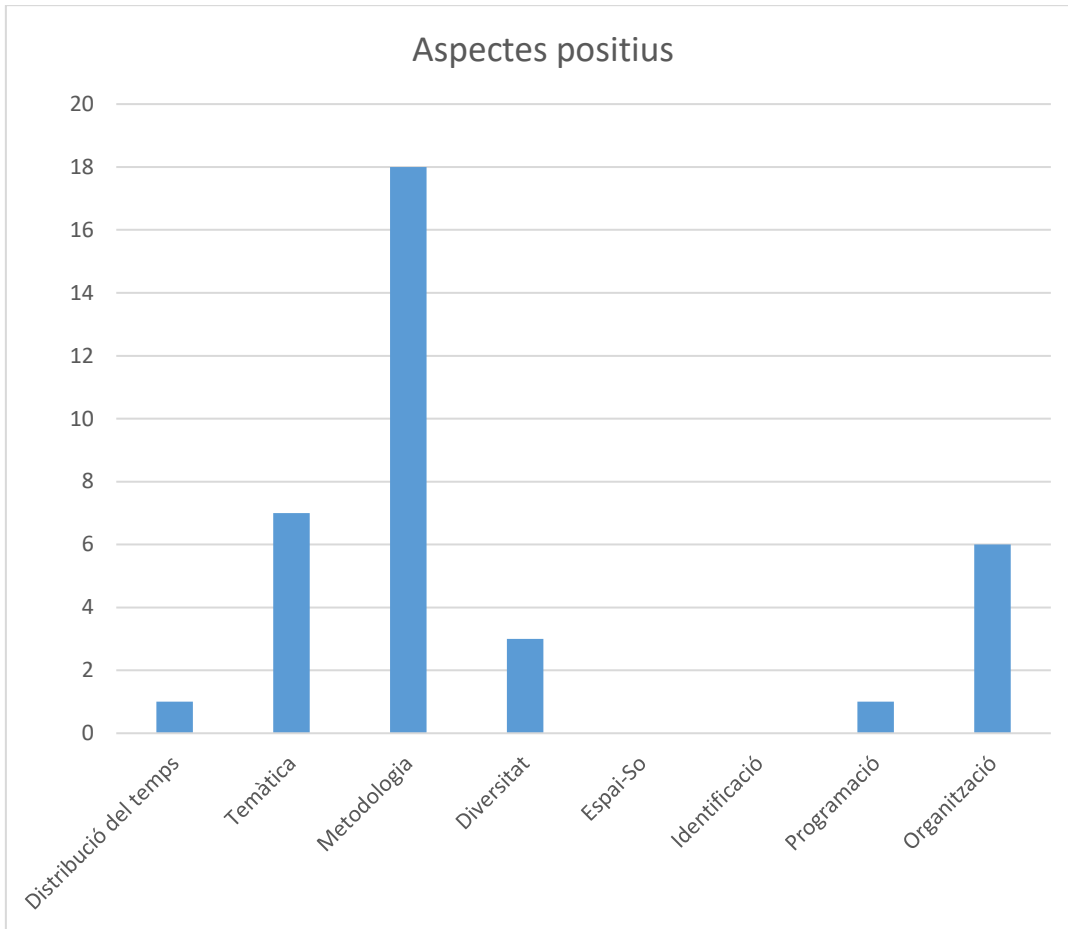
6.2.2. AVALUACIÓ DELS MEMBRES D'AJUNTAMENTS I ORGANITZACIONS CATALANES:

L'avaluació realitzada pels membres d'ajuntaments i organitzacions catalanes mostren uns alts nivells de satisfacció, tot i que lleugerament més baixa que l'avaluació realitzada per les delegacions internacionals (una mitjana de 4.3, essent el 5 la puntuació màxima).

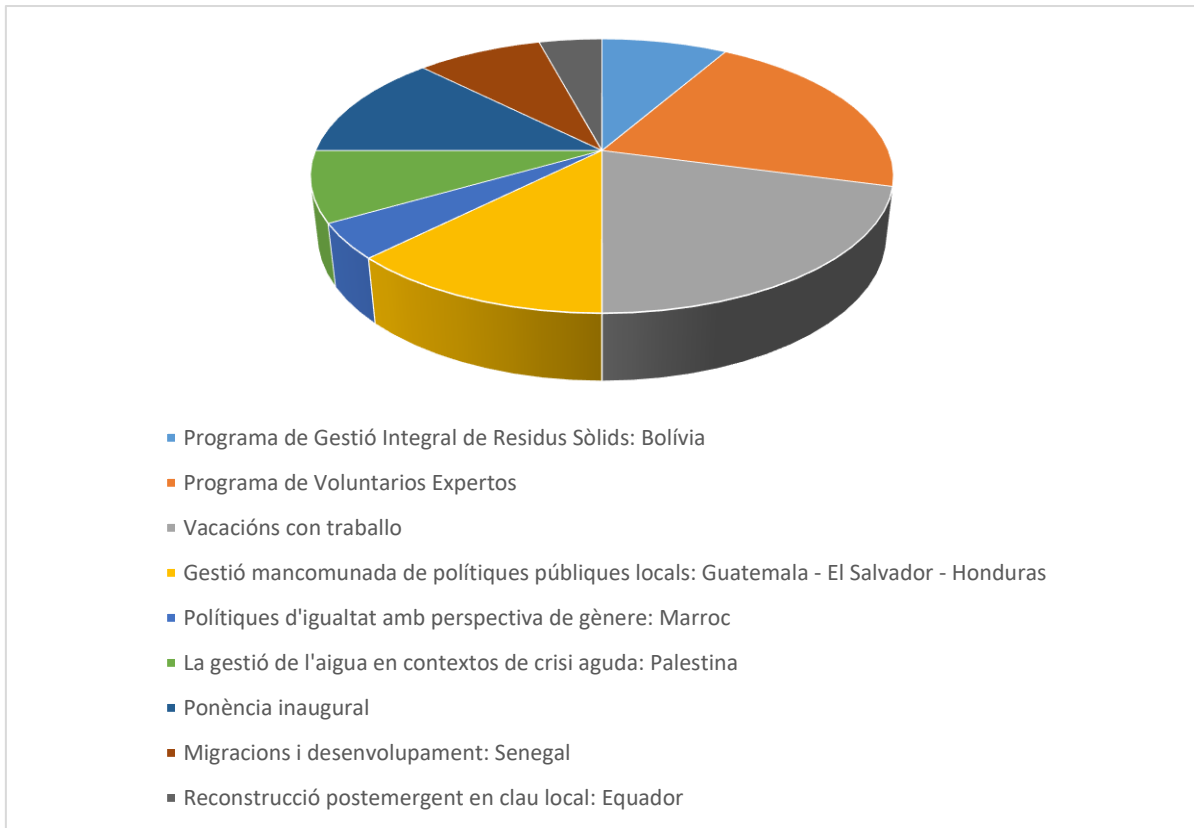
Es valora molt positivament el contingut del programa i l'organització general de les jornades. Destaquen especialment la dinàmica FODA i la qualitat de les experiències i models de cooperació tècnica exposats. Per contra, es considera que per a edicions posteriors cal realitzar una programació menys atapeïda i contemplar més temps per al desenvolupament del debat i la reflexió conjunta.

6.2.3. ANÀLISI DE LES VALORACIONS DE TOTS ELS ASSISTENTS:

A continuació es presenten unes gràfiques que mostren, a grans trets, quins han estat els aspectes positius i negatius més destacats pels assistents a les jornades, amb especial atenció a les activitats que van tenir lloc durant el seminari presencial del dia 23 de març. Hem sintetitzat tots els comentaris de les fitxes d'avaluació en vuit categories diferents: la distribució del temps, la temàtica de les ponències, les metodologies utilitzades, la diversitat de les experiències presentades, la qualitat de l'espai (amb factors logístics com el so), la qualitat de la identificació dels assistents i de les institucions de les quals provenen, l'adequació de la programació i l'organització general de les jornades:

Es presenta, també, una gràfica que mostra quines han estat les ponències sobre “Experiències i models de cooperació tècnica” més ben avaluades pels assistents nacionals, estatals i internacionals:

6.2.4. LÍNIES D'ACTUACIÓ FUTURES – PROJECTE 2779:

Arran les jornades de cooperació tècnica realitzades en el marc del projecte 2779 – *Comissió de Municipalisme: promoció de models de cooperació horitzontal i recíproca la cooperació tècnica o la cooperació entre institucions públiques locals*, es proposen les següents línies d'actuació amb l'objectiu de donar continuïtat a les necessitats, reflexions i sinergies sorgides:

1. Adequació de la Guia de Cooperació Tècnica realitzada pel consultor Miquel Carrillo a un format pedagògic i divulgatiu que pugui posar-se a disposició dels ajuntaments socis.
2. Creació d'una base de dades d'actors interessats en realitzar assistències de cooperació tècnica des de l'àmbit municipal.
3. Formació *ad hoc* per a tècnics municipals interessats en dur a terme cooperació tècnica.
4. Creació d'un blog amb els projectes que s'han realitzat i que es realitzen per tal de fer una campanya de comunicació, divulgació i sensibilització de les accions que es realitzen en cooperació tècnica.

Haizea Arrizabalaga Ezquieta
Consultoria tècnica Jornades de Cooperació Tècnica
 Sant Cugat del Vallès – Rabat, abril de 2017